

Redegjørelse etter åpenhetsloven

for SOS-barnebyer Norge 2023

SOS
BARNEBYER

Innledning

I tråd med åpenhetsloven som trådte i kraft i 2022, forplikter SOS-barnebyer seg til å opprettholde høye standarder for ansvarlighet og åpenhet i hele vår virksomhet. Denne rapporten er utarbeidet for å gi en åpen og ærlig vurdering av vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger knyttet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljøpåvirkninger og kampen mot korrupsjon.

Formålet med rapporten er å informere våre interessenter om hvordan SOS-barnebyer Norge identifiserer, vurderer og håndterer brudd på åpenhetsloven.

Vår tilnærming til aktsomhetsvurderinger og etterlevelse av åpenhetsloven reflekterer vår overordnede strategi for ansvarlig virksomhetsdrift og vår ambisjon om å bidra til en inkluderende og bærekraftig fremtid.

Hvem SOS-barnebyer Norge er

Stiftelsen SOS-barnebyer Norge er registrert Brønnøysundregisteret, Enhetsregisteret, Frivillighetsregisteret, Stiftelsesregisteret og Merverdiavgiftregisteret. Stiftelsen er også medlem av Innsamlingskontrollen.

SOS-barnebyers formål er å sikre flest mulig barn en trygg og stabil oppvekst i en familie, aller helst sin egen. SOS-barnebyer i Norges formål er å støtte og samle inn penger til SOS-barnebyers arbeid internasjonalt, samt jobbe for at formålet prioriteres i norsk bistandspolitikk, i tillegg til å påvirke og forbedre politikk og systemer som angår barn i Norge, med særlig fokus på barnevern.

Stiftelsens styre har det øverste ansvaret for at stiftelsen forvaltes på en måte som tjener formålet. Det er også styret som ansetter generalsekretæren, som har ansvar for at den daglige driften er innenfor rammen av de retningslinjer og pålegg som styret gir.

SOS-barnebyer i Norge er en del av føderasjon SOS Children's Villages International som er etablert i over 130 land over hele verden. Organisasjonen er politisk og religiøst uavhengig og arbeider i henhold til FN's barnekonvensjon. Hvert enkelt medlemsland er forpliktet til å holde seg til føderasjonens vedtekter, retningslinjer og økonomiske og administrative praksiser.

SOS-barnebyer i Norge samarbeider med nasjonale enheter av SOS-barnebyer i flere land. Lokale organisasjoner er også viktige partnere i arbeidet for å sikre flest mulig barn en stabil oppvekst i sin egen familie. SOS-barnebyer i Norge bidrar med økonomisk støtte til arbeidet og er en faglig sparringspartner.

SOS-barnebyer har retningslinjer og kontrollmekanismer for å forhindre, avdekke og håndtere korrupsjon, mislighold og brudd på barns beskyttelse, i tillegg til brudd på arbeids- og menneskerettigheter. Organisasjonen praktiserer åpenhet og transparens, og har gode rutiner for rapportering til både private og offentlige støttespillere og bidragsytere, i tillegg til å iverksette tiltak når brudd blir avdekket.

Slik jobber SOS-barnebyer

Det beste for barn og unge er å vokse opp i sin egen familie. Derfor er forebygging for å forhindre at familier bryter sammen og ikke klarer å ta godt vare på barna sine, vårt største satsingsområde.

Forebygging, i form av å støtte familier som sliter og styrke deres evne til å ta vare på barna sine på en god måte, er også det meste effektive tiltaket for at flest mulig barn skal få vokse opp med den omsorgen som er nødvendig for at de skal utvikle seg normalt, fullføre skolegang og ha tilgang til nødvendige helsetjenester.

Våre tiltak gjør det mulig for familiene selv å skape varig positiv endring, løfte seg ut av fattigdom og ta seg godt av barna sine. Forebygging koster mindre og frigjør plass for de barna som virkelig er alene og trenger et fosterhjem. Og fordi det koster mindre, kan vi nå ut til mange flere.

For barna uten en familie som kan ta seg av dem, har vi ulike former for fosterhjem og andre tiltak innenfor alternativ omsorg. Vår form for alternativ omsorg tar utgangspunkt i at det beste for barn er å vokse opp i et familiemiljø. Alle våre tiltak er basert på og i tråd med FNs retningslinjer for alternativ omsorg.

I tillegg til konkrete tiltak rettet mot barn og familier, jobber vi også med lokalsamfunn og opp mot myndighetene for å styrke og forbedre strukturene rundt barna og familiene.

Retningslinjer og prosedyrer i SOS-barnebyer

SOS-barnebyer internasjonalt har felles retningslinjer og policyer alle medlemsland er forpliktet til å følge. Disse inkluderer blant annet:

Care promise policy

Care Promise er SOS-barnebyers overordnede programpolicy. Med bakgrunn i stiftelsens vedtekter og strategi for 2030 beskriver den både hva vi gjør og hvordan vi gjør det, samt hvilke prinsipper og verdier som ligger til grunn.

Child and youth safeguarding policy

Barns beskyttelse er vår aller viktigste prioritet, og våre beslutninger og handlinger skal aldri gå på akkord med sikkerheten og trivselen til de barna som kommer i kontakt med oss. Denne policyen definerer minimumsstandardene som kreves av alle ansatte og enheter som arbeider for eller på vegne av SOS-barnebyer.

Anti-fraud and corruption guideline

Disse retningslinjene har som mål å støtte alle SOS-barnebyers medlemsland, styremedlemmer og ansatte i arbeidet med å forebygge og håndtere mislighold og korrupsjon. De fastsetter hver enkelt ansatts ansvar, og inneholder oversikt over tiltak som skal iverksettes, hvordan mistanker og tilfeller skal håndteres og krav til rapportering.

Child protection policy

SOS-barnebyer jobber i tråd med FNs barnekonvensjon og retningslinjer for alternativ omsorg. Barnets beste skal ligge til grunn for alle våre tiltak og handlinger. Alle har ansvar for å beskytte barn mot alle former for overgrep, vanskjøtsel, utnyttelse, vold og diskriminering, og for en barnerettighetsorganisasjon som SOS-barnebyer hviler det er særlig ansvar for å forebygge og reagere på brudd på barns beskyttelse. Fordi organisasjonen også jobber direkte med barn, er det her også et særlig fokus på interne forhold, strukturer og mekanismer.

Statement on prevention and protection against sexual harassment, exploitation and abuse

Denne viser hvordan SOS-barnebyer jobber med forebygging av og beskyttelse mot seksuelle trakassering, utnyttelse og vold (PSHEA).

Code of conduct

Våre etiske retningslinjer angir en felles forventninger til akseptabel oppførsel. Målet er et trygt miljø for både barn, unge og voksne, som fremmer barnas beste, trivsel for våre ansatte og god forvaltning av våre eiendeler. I tillegg skal atferdsreglene beskytte sikkerheten og verdigheten til både barn og voksne programdeltakere og de som bor i lokalsamfunnene vi jobber i.

Good management and accountability quality standards

Denne inneholder standarder innenfor ledelse og åpenhet, organisasjonens integritet og beskyttelse av eiendeler.

External financial annual audit

Dette dokumentet gir en oversikt over den eksterne finansrevisjonsprosessen, og beskriver oppgaver og ansvar for alle SOS-barnebyers medlemsland og ulike nivåer i generalsekretariatet. Vi har utarbeidet retningslinjer for hvordan SOS-barnebyer skal jobbe for sikre at både vi og våre samarbeidspartnere og leverandører jobber for å ivareta menneskerettigheter og arbeidsrettigheter. Retningslinjene beskriver forventninger til både oss selv og våre samarbeidspartnere.

SOS-barnebyer Norge - internrevisjon

I SOS-barnebyer har vi etablert klare rutiner og retningslinjer som sikrer at vi etterlever gjeldende lovverk. Vår tilnærming inkluderer regelmessige oppdatering av personal-, leder- og HMS-håndbøker gjennom vårt personalsystem, Simployer. Håndbøkene er tilgjengelig for alle ansatte og oppdateres jevnlig i tråd med gjeldende lovverk. Vi sikrer at våre ledere er kjent med innholdet i håndbøkene, og alle medarbeidere får en gjennomgang ved ansettelse. Videre støtter vi våre ansattes rett til å organisere seg i fagforeninger, noe vi anser som en sentral del av arbeidstakers rettigheter. Fagforeningen er en viktig samarbeidspartner og en formell drøftingspart for arbeidsgiver.

Vår lønnspolitikk sikrer rettferdig lønn og er basert på prinsipper som konkurransedyktighet, rettferdighet, klarhet, tillit og åpenhet. Vi opererer med et stillingskategorisystem for å sikre lik lønn for likt arbeid og arbeid av lik verdi. Vårt mål er å minimere uforklarlige lønnsforskjeller og sikre at de holdes på et forsvarlig nivå over tid.

Alle ansatte forplikter seg til å gjennomgå og signere føderasjonens Code of Conduct, som inneholder våre etiske retningslinjer og taushetserklæring. Denne fastsetter forventningene til alle medarbeidere og pålegger plikt til å varsle ved eventuelle brudd. Code of Conduct revideres regelmessig av vårt internasjonale kontor slik at den opprettholder aktualitet og relevans. Vår interne HR-stab har ansvar for å sikre at den er i tråd med norsk lovverk.

HR gjennomfører årlige HMS-revisjoner for å sørge for at våre medarbeidere har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Revisjonen fokuserer på evaluering av vår praksis og prosedyrer for å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk og et trygt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø.

Vi jobber aktivt for å fremme likestilling og motvirke diskriminering både gjennom strategier og konkrete tiltak. For at tiltakene skal bli så treffsikre som mulig gjennomfører vi fokuspulser med spørsmål som går direkte på mangfold og inkludering. Basert på resultater fra disse pulsene har vi opprettet en intern mangfoldsgruppe, sammensatt av representanter fra ulike deler av organisasjonen, inkludert ledelsen. Denne gruppen fungerer som en viktig rådgiver/sparringspartner for å sikre at våre tiltak er relevante og effektive. Temaer knyttet til mangfold og inkludering blir også regelmessig diskutert i ulike fora, som teamledersamlinger, ledermøter og arbeidsmiljøutvalget (SAMU). For å fremme åpenhet og trygghet har vi etablert en anonym varslingskanal i vårt personalsystem, og har en tydelig varslingsrutine.

Vi har også forsterket kompetansen innen mangfold og inkludering, ikke bare innenfor HR, men også for hele organisasjonen ved hjelp av ulike bevisstgjøringsinitiativ. Dette inkluderer foredraget Rosa kompetanse arbeidsliv fra forening for kjønns- og seksualitetsmangfold (FRI) og lansering av e-læringskurs fra Catalyst som er obligatorisk for alle ansatte.

Det er ikke blitt registrert noen brudd på interne retningslinjer og det er heller ikke registrert noen varsler – anonyme eller åpne, i perioden denne rapporten dekker.

SOS-barnebyers aktsomhetsvurdering

Aktsomhetsvurderinger -metode

I sine aktsomhetsvurderinger støtter SOS-barnebyer seg til OECDs aktsomhetsmodell for vurdering av ansvarlig næringsliv (OECD, 2019). Arbeidet med åpenhetsloven er en kontinuerlig prosess i og med at risiko kan endre seg i forbindelse med for eksempel organisasjonsstrukturer og interne operasjoner.

Negative konsekvenser og vesentlig risiko avdekket gjennom våre aktsomhetsvurderinger

SOS-barnebyer Norge foretar risikovurderinger av egen virksomhet i henhold til interne retningslinjer og prosesser. SOS-barnebyer Norge er pliktig til å jevnlig identifisere, kategorisere og håndtere risikofaktorer overfor leverandørkjeden og samarbeidspartnere. Formålet er å vurdere leverandørers evne til å oppfylle prinsippene i åpenhetsloven og å minimere risikoen for brudd på åpenhetsloven.

SOS-barnebyer vurderer leverandørkjeder utfra hvor de befinner seg geografisk og hvilke produkt det dreier seg om. Alle våre nasjonale avtaler er registrert hos House of Control, og har en egen avtaleansvarlig. I tillegg har vi ved inngåelse og innhenting av nye tilbud et tillegg til vanlig avtale hvor åpenhetsloven krav er innlemmet.

Basert på en overordnet vurdering av våre leverandører har vi identifisert bemannings- og IT-bransjen som dem med størst risiko for eventuelle brudd på åpenhetslovens krav. I tillegg har vi som kriterium at vi ønsker å følge opp avtalene som til sammen har høyere verdi enn 400 000 kroner.

Resultat av aktsomhetsvurderinger

I vår aktsomhetsvurdering av leverandører og leverandørkjeder har vi ikke avdekket noen brudd på åpenhetslovens krav. Vi ser tvert imot at veldig mange er opptatt av å etterfølge lovens krav og godt i gang med å levere egne rapporter for egen bedrift.

Selv om vi ikke har avdekket kritikkverdige forhold hos våre leverandører, er dette et kontinuerlig arbeid og fokusområde for oss. Vi vil i 2024 styrke vårt arbeid inn mot nye leverandører og justere våre interne rutiner og policyer slik at de ivaretar vår forpliktelse ifm. åpenhetsloven.

Vi ser det også som en viktig oppgave å påvirke våre nasjonale søsterorganisasjoner i de landene hvor vi finansierer programvirksomhet og vårt internasjonale hovedkontor i Østerrike, på dette området. Det er på dette området vi ser at vi kan påvirke og ha størst impact. Vi jobber derfor kontinuerlig med å øke kunnskapen, og lage og implementere gode styringsstrukturer og policyer som ivaretar menneskerettighetene og spesielt for vår målgruppe – barna.

Åpenhet og transparens

Det er utarbeidet gode retningslinjer i SOS-barnebyer rundt korrupsjon og mislighold. SOS-barnebyer i Norge har vært en aktiv pådriver for dette i føderasjonen, og tok blant annet initiativ til en ekstern granskning av tidligere brudd på våre retningslinjer. Rapporten fra advokatkontoret Wiersholm («A duty to act» 2021) avdekket at flere tilfeller av brudd ikke hadde blitt riktig håndtert, og SOS-barnebyer i Norge gikk åpent ut og fortalte at enkelte tilfeller av mislighold og overgrep hadde blitt dysset ned. Dette ble bekreftet i en [ekstern granskingsrapport fra the Independent Special Commission](#) og sammen førte rapportene til store endringer i den internasjonale organisasjonen, og en 24 punkts handlingsplan for å forbedre organisasjons arbeid på en rekke områder påpekt i rapportene. SOS-barnebyer i Norge er en pådriver også her, og har hele tiden praktisert full åpenhet om funn, resultater og fremdrift i dette arbeidet.

SOS-barnebyer rapporterer på og offentliggjør på våre nettsider alle saker som omhandler korrupsjon og mislighold.

SOS-barnebyer i Norge er også, i likhet med SOS-barnebyer internasjonalt, en del av [Pledge for change](#), et initiativ for endring i rollen til internasjonale ikke-statlige organisasjoner og flytte makten nærmere lokale aktører i det globale sør og bygge bærekraftig bistand basert på solidaritet, ydmykhet, selvbestemmelse og likestilling.

Oppsummering og veien videre

SOS-barnebyer i Norge har gode kontrollrutiner på plass og jobber kontinuerlig for å forbedre systemene som skal forebygge og forhindre brudd på åpenhetslovens krav til anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter. Det jobbes aktivt med å bygge holdninger, bevissthet og kunnskap om korrupsjon og mislighold i alle ledd i organisasjonen.

Vi har ikke avdekket faktiske negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i SOS-barnebyer i Norge.

Internasjonalt er SOS-barnebyer i Norge en svært aktiv part inn i arbeidet med rette opp de kritikkverdige forholdene som granskingsrapportene fra Wiersholm «A duty to act» og rapporten fra den uavhengige kommisjonen, avdekket. Dette arbeidet pågår for fullt.

Varsling

Kritikkverdige forhold avdekkes vanligvis gjennom våre interne gjennomganger, kontrollrutiner og revisjon, eller via direkte varsling. Alle varsler, uavhengig av type kanal, hvem som har varslet eller type aktivitet det er varslet om, er underlagt de samme prosedyrer og grundige undersøkelser. SOS-barnebyers varslingskanal muliggjør anonym innsending om av mistanke på brudd på retningslinjer inkludert bestemmelsene i åpenhetsloven. Alle ansatte, tidligere ansatte, givere, leverandører og andre kan varsle eller stille spørsmål ved kritikkverdige forhold i SOS-barnebyer.

Veien videre

SOS-barnebyer har på grunn av vår målgruppe og arbeidets karakter, et spesielt ansvar for å lede virksomheten på en ansvarlig og bærekraftig måte. Prosessen med aktsomhetsvurderinger er dynamisk, og vi forplikter oss til kontinuerlig lære og forbedre prosessene. Vi skal opprettholde oversikt over leverandørkjedene og styrke våre aktsomhetsvurderinger ved kontinuerlig overvåkning av våre aktiviteter.

Prioritering av tiltakene som er nevnt tidligere vil være del av denne innsatsen. Vi er dedikert til å samarbeide aktivt med våre ansatte og samarbeidspartnere for å ivareta kravene fra åpenhetsloven.

Oslo, 13. juni 2024

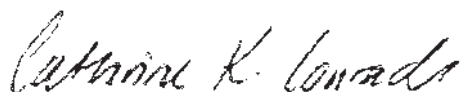
Frode Hvattum

TC Høyseth

Grethe Bergly

Cathrine Kaasen Conradi

Eskil Pedersen

Jonny Ternlind

Cicilie Romundstad Asbøll

